

Xe lửa Mỹ bung vành

Bình-nguyên Lộc

Mùa mưa thì cố nhiên là ngày nào cũng có mưa. Nhưng Hoạ lại tức mình sao hôm nay trời lại mưa. Chàng lẩm bẩm: „Cũng có những ngày tạnh ráo hiếm hoi trong mùa, tại sao hôm nay lại không là một ngày hiếm hoi đó ?“.

Hoạ tức là vì hôm đó là một ngày buồn rầu đối với chàng. Mưa càng làm cho nỗi buồn ấy thấm thía hơn,

Chàng vừa rời bến đò và hình ảnh những đò ngang chèo tay, hình ảnh đò máy, hình ảnh con sông Cửu Long dậy sóng, hình ảnh lò mò của khối cây xanh trên cù lao Rồng, tất cả những thứ ấy đều mang vẻ gì thân mến nhưng chàng lại phải rời nó mà đi xa.

Chàng đi dưới cơn mưa lấm tấm để đến cửa nhà ga cách đó năm mươi thước.

Mấy anh phu xích-lô đỗ khách xuống, còn ngồi chơi trước ga, nhìn chàng cười và nói:

- Chuyến chót phải không thầy ? Thôi vĩnh biệt !

Hoạ bị xúc động mạnh trước cuộc giã từ đùa cợt ấy, y như là nghe người thân quyến tiễn biệt chàng. Máy anh phu này, ngày nào chàng cũng thấy mặt, không nghĩ gì về họ cả. Nhưng hôm nay...

Những tiệm phở, tiệm cà-phê bên kia phố, trước ga, với những cô chiêu đãi viên xinh xinh cũng dường như vẫy tay nói vĩnh biệt.

Hoạ thở dài lẩm bẩm:

- Chuyến chót ! Chuyến chót của đời mình !

Chàng sẽ được thuyền chuyển đi miền Trung để tiếp tục soát vé, nhưng đời chàng, chàng nghe rõ rệt là đã mọc rễ trên đường xe lửa Mỹ này rồi.

Hoạ bước vào ga. Ga trống như sa mạc ! Người ta không biết chuyến chót trong đời xe là mấy giờ, sợ hỏng chuyến mà thất công, nên đi xe hơi đò cả rồi.

Thầy bán vé ngồi ngáp vặt, trong khi vợ con thầy thu dọn đồ đạc riêng, để về vườn hay để nhờ con tàu cuối cùng chở lên Sài Gòn ?

Hoạ vào cửa trong để ra xe. Chiếc xe hôm nay vắng khách mà dài làm sao ! Bao nhiêu vật liệu cần được chở đi Sài Gòn kia mà !

Mấy thằng bé bán kẹo, bán bánh, không tìm ra khách hàng, rượt bắt nhau từ goong này qua goong khác, rỏ quạ khiêu vũ trên tay chúng một cách tài tình.

- Chuyến chót tại đây ời, giỡn cho đã thêm ta !

Bãi trường, dọn nhà, đây là những nỗi buồn của chàng thuở bé lúc rời trường làng, lúc rời trường tỉnh, lúc rời quê.

Chàng nhìn con sông Cửu Long qua cửa sổ rất lâu, để ghi hình ảnh đại giang với những chiếc ghe thương hồ ấy vào trí nhớ của chàng.

- Chuyến chót !

Ai cũng nói như thế cả, từ những nhân viên xe lửa đến mấy người hành khách lẻ loi. Mấy người này nhìn cái kết của chàng như để đoán những ý nghĩ ẩn núp sau đó. Họ như hỏi: „Thầy soát vé này buồn hay vui, sẽ thất nghiệp chẳng ?“

Đây là những hành khách quen, vài công chức, và quân nhân. Họ tin chắc là họ cũng nao nao buồn, nhưng họ chỉ buồn vậy thôi, vì họ là khách qua đò. Người chèo đò mới nhớ cây đa bến cũ.

Họ nhìn quanh chàng. Những nhà cửa, đường rầy, hàng rào, đã mấy mươi năm thuộc vào chân trời này, ngày kia sẽ không còn nữa. Chàng có trở lại đây cũng sẽ không tìm thấy một dấu vết còn con con nào của nhà ga này cả.

Hàng me ngoài hàng rào ủ rũ sầu như kẻ ở khóc người đi, mà người đi này lại không bao giờ hy vọng trở lại cả.

Bây giờ mưa đã dứt hột. Vài người lưa thưa từ đâu phía trong đò ra sông. Đây là những người hiếu kỳ và đa cảm, đến đó xem chuyến xe cuối cùng ra sao, và để cảm động chơi, vì buồn cũng thú vị lắm thay !

Tuyn... tuyn... tuyn...

Xe chuyển mình bò tới chậm chậm. Tự nhiên, không ai bảo ai, từ nhân viên trên xe, đến hành khách đều đưa tay ra khỏi cửa sổ để vẫy giã từ những người đứng bên kia phố. Những người này cũng khoát tay từ biệt.

Mấy thằng bé bán quà, nhảy xuống xe hát điệu Tạm biệt, bởi vì chúng không có điệu Vĩnh biệt để mà hát cho đúng cảnh.

Kho bạc, Hải quân, dinh Tỉnh trưởng, tất cả những thứ ấy lui lại sau lần lần.

Hồ nước ngọt, rồi đến những xóm nhà lụp xụp rồi cánh đồng...

Thôi vĩnh biệt !

Họ cầm cây kềm cắt vé, đứng ngó mông ra cánh đồng trơ trọi mà hôm nay chàng thấy là đẹp và lưu luyến hơn bao giờ hết.

Chàng biết rằng lát nữa đây, chàng sẽ buồn đứt ruột khi đi ngang qua trạm X.

Gần một năm nay cái trạm xép nghèo nàn ấy đối với chàng là cả một bầu trời thơ mộng. Trạm cất bằng gỗ, lợp lá, vách tre đan, quét cát trâu. Trạm ngăn làm hai căn, một căn để bán vé, còn căn kia thì dùng làm nhà ở cho trạm trưởng và gia quyến của y. Vợ trạm trưởng là một bà vợ tháo vát, nên chi bà ta đã biến căn nhà thành ra một tiệm chạp phô, trong chùng bày vài tin nước mắm, vài bao nhang, mấy chai nước ngọt và dầu hôi, xà-bông, lạng nhăng mấy thứ nữa.

Trạm trưởng là một người đàn ông lối năm mươi, đầu búi tóc như bất kỳ đờn ông nào ở thế hệ trước. Bà vợ ăn trầu, xía một cục thuốc sống to bằng trái cau tươi.

Nhưng cô con gái của họ lại xinh đẹp như không phải con của hai người nhà quê đó. Chỉ ăn mặc bà ba lên xèn thôi, nhưng cô ta có vẻ gái chợ chớ không phải thôn nữ chút nào.

Sáng nào cô cũng chở hàng bông lên chợ An Đông cả. Xe ngừng nơi trạm đó chỉ có hai phút thôi mà cô bé phải đưa lên xe hàng chục giỏ đồ nặng, nên hôm nào cô ta cũng vội vàng và hì hục, lên xe xong gò má cô ta đỏ lỏ đỏ lửng, vì mệt, trông như má trẻ con còn bú, cứ thấy muốn cắn vào đó.

Sắp các giỏ hàng ngay hàng thẳng lối rồi, cô bé đứng thở một hơi cho hết mệt, rồi bắt đầu nói chuyện huyền thiên. Mà cô ta ăn nói có duyên quá nên mắt ai cũng cứ nhìn dính vào hai cái môi hơi đầy của cô ta.

Tất cả nhân viên trên xe đều phạm lỗi với sở hỏa xa để giúp cô gái. Thấy xếp tanh thì thôi còi hiệu cho xe chạy trễ vài mươi giây cho cô bé kịp đưa hàng lên, mấy nhân viên khác nhảy cả xuống đất để phụ bà trưởng trạm mà đỡ hàng, còn Hoạ thì cố nhiên tính tiền ba-ga nói tay lăm.

Họ không làm thế không được, vì cô bé ngày nào cũng la bài hãi:

- Thầy xếp ơi, đừng có hại em, khoan thôi tu hít đã !

Nàng vừa đỡ hàng vừa nhìn mấy nhơn viên mà trách móc:

- Mấy anh đứng khoanh tay mà ngó cho đành à ?

Còn ai từ chối được trước những lời than không có gì áy nhưng do một cái miệng chiếm hồn thốt ra, nên lời than hóa thiết tha tuyệt vọng ?

Lên xe, Hoạ cứ theo đúng luật mà lấy tiền chở hàng. Nhưng cô bé mếu máo mà rằng:

- Trời, thầy cho em kiếm chút ít lời, nuôi con chó !

Thật là cô bé quá quắt. Nó còn son như trái chuối cau mới hườm hườm trên buồng, mà nó dám cả gan nói láo là có con.

- Mấy đứa ? Hoạ cười hỏi.

- Thừa thầy em mới được nửa chục có đầu thôi. Còn nói theo lối thầy soát vé người miền Bắc thì là em mới được nửa tá con.

Cả goong cười ồ lên. Thế rồi Hoạ đưa vé theo giá bằng hữu.

Mà bằng hữu thật đó. Trên xe chỉ có Hoạ là trẻ nhút, là "có đường tương chao" nhút, nên ngày nào cô bé cũng tặng chàng vài trái mận to bằng nắm tay và ngọt không kém gì lê, lý.

Ấn huệ mà Hoạ ban cho nàng mỗi chuyến xe, đáng kể hơn ân huệ của người khác nhiều. Đỡ tiền ba-ga tức là được lời nhiều hơn.

Nên chi họ thông cảm nhau dữ lắm và rù rì với nhau mãi từ trạm lên tới Sài Gòn.

Nhưng tuy có "đường tương chao" mà Hoạ chẳng xơ múi được gì. Con bé tự vệ rất khôn ngoan. Thành trì của nó không kiên cố lắm để cho kẻ xung phong nản chí bỏ đi, nhưng vừa đủ bền vững để đánh lui một cách nhẹ nhàng mọi cuộc hãm thành, mà nó đánh bằng cái nắm tay sắt có bọc gòn, êm ả vô cùng, nhưng đoán được là ghê gớm lắm khiến Hoạ phải nể không dám bạo quá.

Con bé có tâm thân như tượng đúc ấy, vì vậy giống một cái bánh ngọt để trong tủ kính, thấy được mà khó lòng chiếm.

Thế nên Hoạt lại càng thêm, càng mê.

Chàng đếm ngày qua như anh hà tiện mỗi đêm mỗi đếm lại gói bạc. Sáu tháng nữa là chàng đủ tiền lập gia đình. Chàng sẽ xin cưới cô hàng, và sẽ an phận với nghề soát vé mãi cho tới già vì được một người vợ như vậy là hạnh phúc nhất đời rồi.

Một ngày qua, hai ngày qua, ba ngày qua...

Nhưng tai họa bỗng xảy đến bất thình lình. Đường xe lửa bị bỏ, chàng sẽ được thuyền chuyển lên miền Trung.

Hôm qua vắng khách, chàng đánh bạo đặt tay lên vai con bé mà kêu:

- Em !

Con bé ngược lên, mặt buồn dàu dàu, mắt rưng rưng lệ.

- Em sẽ nhớ anh chớ ? Chàng hỏi.
- Sao lại không.
- Buồn chết đi em ơi !

Con bé òa lên khóc giây lâu mới nói được:

- Ba em còn bạc làm nợ tới mấy chục ngàn. Nếu còn con đường xe lửa này thì trong sáu tháng em trả dứt nợ ấy. Nhưng tình thế đã như vậy thì...

Chàng căn dặn:

- Mai này chuyển xe sớm, em lên hàng không gặp anh. Anh soát mấy chuyến khác, có cả chuyến xe cuối, đi qua trạm em vào lúc chiều. Em nên có mặt để anh nhìn giây lát nhé !
- Dạ, em không quên đâu.

Qua khỏi Trung Lương một đỗi, xe ngừng tại trạm cây đa bến lòng của Hoạt.

Từ một nhà lá lợp xúp kia, tiếng ai hát ru con:

*Ừ ơ, Chờng nào xe lửa Mỹ bung vành,
Tàu Tây lúng dáy anh mới đành xa em.*

Lời thề của một anh tình nhân ngày xưa, bây giờ đã thực hiện. Trời ơi, nhưng chàng có thề đâu mà phải mắc lời thề ?

Đường xe lửa này đã lâu đòi lắm nên người ta mới chỉ nó mà thề thốt, mỗi khi yêu đương, cho đến thành ca dao, thành câu hát. Xe lửa Mỹ và tàu Tây kiên cố như thế sao lại bung vành làm chi cho người ta phải đứt ruột ?

Tiếng hát lại tiếp:

*Ừ ơ. Đợi mọc lưu giang bất đắc hồi cố dã.
Cây ngả trôi sông
Đâu còn mong trở lại
Anh thuận gió xuôi buồm...*

Hoạt cảm giác như chính con bé đang hát lời ấy để kêu than. Anh lẩm bầm cãi: “Không, thế nào anh cũng trở lại để cưới em”.

Bác trưởng trạm mặc một chiếc áo bành tô bằng ni đã lủng lỗ nhiều nơi, tay thọc vào túi áo cho ấm, thần thờ bước ra ngó lên xe để tìm người quen.

Từ anh chụm lửa đến anh lái xe và người tiếp tanh ai cũng gọi:

- Bác xếp ơi, ở lại mạnh giỏi nhé !

Họ thì thuyên chuyển đi nơi khác còn những ông trưởng trạm này, lương hưởng ít quá, nên quyết ở lại làng mạc để sống nhờ nghề khác.

Trưởng trạm rưng rưng lệ, rút tay ra vẩy và nói lớn:

- Anh em đi mạnh giỏi nha !

Bỗng từ đằng sau tiệm chạp phô, bóng thiếu nữ xinh đẹp hiện ra, thiếu nữ mà ai cũng mong đợi được nhìn lần chót.

Nhưng thiếu nữ lại ẵm một đứa bé độ bảy tám tháng, con của nhà hàng xóm nào chắc. Mọi trái tim đều hồi hộp, mọi trí não đều cố tìm một câu giả từ cho đậm đà.

Hoạt thì quyết làm thính, chỉ nhìn nàng một cách đăm đối thôi, và chắc nàng sẽ hiểu tất cả đau thương thâm lặng của anh qua cái nhìn hùng biện ấy.

Thiếu nữ ra sân trạm, tươi cười như ngày nào. Khi nàng đến sau lưng một người con trai còi trăn đang đứng nhìn xe, nàng nói:

- Ba nó ẵm con cho em nói chuyện chút !

Trời ơi ! Mọi người đều kêu thâm lên tiếng đó. Riêng Hoạt chàng nghe sần gổ của goong xe như làm bằng sáp và đang mềm, đang lún xuống dưới chơn chàng.

Người con trai đỡ lấy đứa bé xong, thiếu nữ vẩy tay cố cao giọng mà la vói lên:

- Từ biệt quý thầy nha, quý thầy đi mạnh giỏi nha.

Nàng cười, nhưng môi hơi máy động vì một cảm xúc dầu sao cũng không khỏi có. Nàng ở lại sống vui với chồng con, nhưng không khỏi nao nao buồn giùm nỗi thất vọng của những người mà nàng nuôi ảo mộng từ bao lâu nay bằng sự giấu nhẹm tình trạng gia đình.

Bỗng đôi mắt nàng bắt gặp đôi mắt không hồn của Hoạt, hấn đang ngó nàng mà ý nghĩ ở đâu đâu. Nàng buồn nét mặt lại và cái nhìn của nàng dường như nói thâm:

- Em xin lỗi anh !

Không, nàng không có lỗi gì cả. Có ai hỏi nàng có chồng có con chưa bao giờ đâu và nàng có trả lời lần nào đâu mà bảo rằng nàng nói láo để gạt gẫm ai.

Tại ai cứ đinh ninh là thế thì bây giờ phải vỡ mộng ra ấy chớ. Hôm qua nàng có khóc thật đó. Nhưng nàng khóc vì sầu món nợ của cha mẹ nàng chưa trả được, ai bảo cứ tưởng nàng khóc hận chia ly ?

Chiếc xe dài thậm thọt mang rất nhiều vật liệu và dụng cụ ấy lại chuyển mình. Nó khởi hành mau lẹ chớ không bịn rịn kẻ ở lại làng quê. Anh lái xe hình như cũng thất vọng nên hậm hực cho đoàn xe giựt chạy mau.

Chuyến xe cuối cùng của nửa thế kỷ bằng đồng mang theo trên các goong những ấn tượng nặng nề về một thôn nữ tinh ranh đã cho họ uống cầm thực nay một giọt, mai một giọt, cái thứ nước cam lồ tình ái viễn vông, để nàng buồn bán dễ dàng hầu nuôi nửa tá con dại.

Bống Hoạ cười. Đây không phải là chuyến xe cuối cùng nữa, mà là chuyến xe đầu tiên mà nhờ nó chàng đã học được một mớ kinh nghiệm ở đời Chuyến-xe-đời trước nhưt này đã cho chàng chạm trán với sự thực không quá nên thơ như chàng ngỡ. Tai nạn đụng chạm này - may quá - chỉ gây thương tích nhẹ thôi, không một nạn nhân nào bị chở đi dưỡng đường hết. Tất cả đều là ảo ảnh.

Ngày mai mọi vết thương sẽ lành, và trên đường Trung Việt, chàng sẽ gặp nhiều cô gái khác, có lẽ tinh ranh hơn. Nhưng chàng chỉ yêu họ vừa vừa thôi, sẽ dẫn đo, dè dặt. Chàng sẽ không nhắm mắt đắm đuối mà yêu nữa, nó sẽ bớt thú vị biết bao nhiêu, nhưng đỡ bị thương khi nào có tai nạn đụng chạm.

Ngày mai ! Biết đâu trên một ga hẻo lánh như ga Mường Mán chẳng hạn, chàng sẽ không gặp một sơn nữ thơm phức hương vị của núi rừng ? Chàng sẽ không gặp một cô gái Hời mà nổi hờn vong quốc dường như còn quỵện trong đôi mắt huyền bí như rừng sâu xa thăm bên đường rầy ?

Hoạ thò đầu ra cửa sổ, nhìn về hướng trạm X. Trạm chỉ còn là một cái chấm nhỏ. Cô gái ẵm con đã mất dạng đâu rồi, mưa lấm tẩm rơi, nhưng Hoạ lại hết buồn. Chàng kêu lên khe khẽ:

- Em ! Bà thầy dạy ái tình của anh ơi !

Rồi chàng cười lên ha hả và lấm bầm một mình:

- Thế là còn hơn nó sơn rồi ! Mình ra đi, không còn luyến tiếc gì nữa cả !

Rồi xăng xái chàng bước qua goong khác. Tất cả bạn cùng xe gặp nhau đều lặng cười không ai nói với ai điều gì, nhưng họ ngậm hiểu nhau nỗi thất vọng vừa qua.

Bác xếp-tanh ngâm:

*Ra đường thiệp hãy còn son
Về nhà thiệp đã một con với chàng.*

- Mà lạ, sao mình không thấy chồng nó bao giờ ?
- Chắc hẳn đi làm đâu, thỉnh thoảng mới về một lần.
- Đố các cha, nó được mấy đứa ?
- Cái thứ đó thì dầu có sáu lứa vẫn còn son như thường. Có thứ đòn bà hình như là đã được ai cho thuốc trường xuân.